

342e concert
Vrijdag 29 april 2011
20.00 uur

**CHRISTIANNE
STOTIJN,**
MEZZOSOPRAAN

**ISABELLE VAN
KEULEN,**
VIOOL EN ALTVIOOL

JULIUS DRAKE,
PIANO

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

PROGRAMMA

Johannes Brahms (1833– 1897)
Zwei Gesänge op. 91 (met altviool)
Gestillte Sehnsucht (1884)
Geistliches Wiegenlied (1864)

Heimweh op. 63 8 (1874)
Spanisches Lied op.6 1 (1852)
Meine Liebe ist grün op. 63 5 (1873)

Frank Bridge (1879– 1941)
Three Songs for voice, viola and piano
(1903-1906)

Far, far from each other
Where is it that our soul doth go?
Music when soft voices die

Fant de Kanter (1969)
Drie liederen op teksten van Ingrid Jonker
Ek herhaal jou
Windliedjie
Ek het gedink

PAUZE

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski (1840– 1893)
uit: Souvenir d'un lieu cher op. 42 voor
viool en piano (1878)

Mélodie in Es gr. t

Charles Loeffler (1861-1935)
Four Poems op. 5 (1904) (met altviool)
La cloche fêlée
Dansons la gigue
Le son du cor s'afflige vers les bois
Sérénade

P. I. Tsjaikovski
Zes Romances
*arr. met altviool door **Wijnand van Klaveren**
Op het Bal op. 38 3 (1878)*
Waarom? op. 6 5 (1869)*
Had ik maar geweten op. 47 1 (1880)
Zoals in rook op. 25 2 (1875)*
Koekoek op. 54 8 (1883)
Wiegelied op.16 1 (1872)*

De carrière van **Christianne Stotijn** heeft sinds zij in 2003, cum laude, haar zangopleiding voltooid, een hoge vlucht genomen en zij behoort thans tot de internationaal veelgevraagde zangsolisten onder dirigenten als Claudio Abbado, Kurt Masur,

Charles Dutoit, Ivan Fischer en Daniele Gatti. Vermeldenswaard is haar samenwerking met Bernard Haitink in werken van Mahler. Ook vervulde zij meerdere belangrijke operarollen en bouwde zij een grote reputatie op in het liedrepertoire, waarbij Julius Drake en Joseph Breinl haar vaste begeleiders zijn.

Isabelle van Keulen, gerenommeerd violiste en ook bekend vanwege het op haar initiatief opgerichte Delft Chamber Music Festival, waarvan zij tot 2006 artistiek directeur was, wordt over de gehele wereld veel gevraagd als solist, ook als altvioliste. Met pianist Ronald Brautigam vormt zij al vele jaren een duo van wereldformaat.

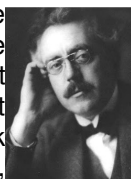
Julius Drake, kamermuzikspeler en liedspecialist bij uitstek heeft met vele bekende zangers gewerkt op beroemde podia en festivals. Hij doceert aan de Royal Academy of Music in Londen en aan de Royal Northern College of Music in Manchester en is directeur van festivals in Leeds en Wales. Hij maakte vele cd opnamen. De cd met Romances van Tsjaikovski met Christianne Stotijn won een BBC Award.

Liedereren, zoals die vanaf het einde van de achttiende en in de negentiende eeuw ontstonden werden vrijwel uitsluitend gecomponeerd voor zangstem met piano. Toevoeging van een extra instrument is dan nog een hoge uitzondering en behalve Brahms heeft van de bekende 19e eeuwse componisten alleen Spohr liederen met piano- en ook klarinetbegeleiding geschreven. **Brahms** componeerde in 1863 *Geistliches Wiegenlied* ter gelegenheid van het huwelijk van zijn vriend de violist Joseph Joachim met de zangeres Amalie Weiss. Een jaar later bij de geboorte van hun eerste kind herzag hij de compositie en ont-

stond de definitieve versie. In 1883, toen het huwelijk op de klippen dreigde te lopen, componeerde Brahms *Gestillte Sehnsucht*. Een andere vriend van Brahms, de chirurg en amateuraltist Billoth, drong er op aan dat beide werken onder één opusnummer zouden worden uitgegeven wat een jaar later ook gebeurde. De liederen zijn door het echtpaar Joachim nooit in het openbaar uitgevoerd. Op 7 januari 1886 zong Amalie ze in Wenen en nam de violist Hellmesberger de altpartij voor zijn rekening. De tekst van *Geistliches Wiegenlied* gaat terug op een Spaans gedicht van rond 1600, waarin Maria de hulp van Jozef inroept om het kindje Jezus in slaap te wiegen, een melodie op 6/8 maat die stamt uit de 16e eeuw: de hymne 'Josef, lieber Josef mein'.

Frank Bridge, geboren in Brighton, tiende van twaalf kinderen, zoon van een drukker die later als violist leider van een theaterorkest werd, ontwikkelde zich al op jonge leeftijd tot een zeer veelzijdig musicus: violist, maar ook een handig cellist, pianist en vaardig dirigent, die veel gevraagd werd in te vallen bij belangrijke orkesten en operahuizen zoals Covent Garden. Vooral was hij groot liefhebber en fijnzinnig speler van kamermuziek en in 1906 viel hij in als altist bij het beroemde Joachim Kwartet. Hij was medeoprichter en tot 1915 altist van het English String Quartet. In het eerste decennium van de 20e eeuw ontwikkelde Bridge een grote vaardigheid in componeren. Aanvankelijk schreef hij muziek voor kleine bezetting en liederen, maar al gauw ook werken voor orkest. Om aan de kost te komen gaf hij vioolles. Leraar compositie is hij nooit geweest, maar in 1924 ontfermden hij en zijn vrouw (zij hadden geen kinderen) zich over de elfjarige Britten, die al zes jaar min of meer op eigen houtje aan het componeren was. Bridge, overtuigd pacifist, stond toen op een keerpunt en raakte onder de indruk van de 2e Weense school, vooral van Alban Berg. Na zijn dood, in het begin van de oorlog, werd hij vergeten en pas jaren later werden veel van zijn composities terecht onder het stof vandaan gehaald.

Fant de Kanter, geboren in Nieuwerkerk aan den IJssel, studeerde grafische technieken in Utrecht maar koos later voor de muziek en studeerde compositie bij Daan Manneke en Theo Verbeij, bij wie hij in 2000 afstudeerde. De Kanter maakte voor het eindexamen zang van Christianne Stotijn een compositie waarin zij zong

èn viool speelde. Enkele jaren later ontdekte hij de dichtbundel van Ingrid Jonker en toen wist hij meteen "dit is het": op deze teksten kon hij de liederen maken waar Christianne hem meermalen om had gevraagd: "Afrikaans is een mooie taal die voor ons naïef en kinderlijk klinkt, *Ek herhaal jou/ sonder begin of einde/herhaal ek jouw liggaam*, dat is zo'n aangrijpend kleinood, het voelt alsof je bij je hart wordt beetgepakt". **Ingrid Jonker**

(1933-1965) was de tweede dochter van de journalist en politicus Abraham Jonker, die enkele maanden voor Ingrids geboorte zijn vrouw Beatrice in de steek liet. Deze was labiel, depressief, zonder middelen van bestaan en trok in bij haar ouders. Ingrids opa overlijdt in 1938 en laat zijn familie louter schulden na. Oma en Ingrids moeder zwerfen van de ene armelijke woning naar de andere, Beatrice overlijdt in 1943, waarna Ingrid en haar zus gaan inwonen bij hun vader en zijn nieuw gestichte gezin, waar ze eigenlijk helemaal niet welkom zijn. Ingrid begon al op haar zesde jaar met dichten en zocht later contact met oudere dichters voor haar ontwikkeling in deze. Haar liefdesrelaties waren moeizaam, ze kampte met depressies en liep tenslotte de zee in en verdrong. Ze verfoeide de apartheid en stond daarmee lijnrecht tegenover haar vader, die op het bericht van haar dood reageerde met de woorden: 'Wat mij betref, kunne hulle haar terugstoot in die see'. Toch verscheen hij enkele dagen later wel op de begrafenis. Op 23 mei 1994 opende Nelson Mandela de eerste zitting van het democratisch gekozen parlement met een citaat van Ingrid Jonker en las hij een passage voor uit *Die kind wat doodgeskiet is deur soldate by Nyanga*, een aanklacht tegen het bloedbad dat in 1960 in Sharpsville werd aangericht.

Charles Loeffler, als Fransman geboren in Mulhouse, van Duitse ouders, verhuisde op jonge leeftijd naar Kiev waar hij zijn eerste vioollessen kreeg. De familie verhuisde naar Hongarije, later naar Zwitserland en op 14-jarige leeftijd besloot Charles beroepsmusicus te worden en toog hij naar Berlijn waar hij les kreeg van o.a. Joseph Joachim en meespeelde bij concerten in diens huis. Hij trok naar Parijs waar hij speelde in verschillende orkesten. In 1881 reisde hij naar de USA waar hij al spoedig werd benoemd tot 2e concertmeester van de Boston SO, een positie die hij bekleedde tot 1903 toen hij besloot zich voortaan uitsluitend met onderwijs en componeren te gaan bezighouden. Loeffler verfoeide Duitsland, vooral

Pruisen, werd Amerikaans staatsburger, was erudiet en zeer belezen, vooral wat betreft Franse en klassieke literatuur. Hij was een perfectionist en vijlde langdurig aan zijn composities en stond open voor vele muziekstijlen. Als componist kan men hem typeren als een 'impressionist'.

De Russische liedkunst als zelfstandig genre begint pas in de Romantiek, met Glinka (1804 -1857). **Tsjaikovski** werd in dit opzicht geïnspireerd door met name Schumann.

Wijnand van Klaveren (Apeldoorn, 1975), die vier liederen van Tsjaikovski heeft gearrangeerd voor een versie met altviool is een veelzijdig musicus, pianist en organist. In 2004 won hij de Vriendenkrans van het Concertgebouw.

De Vereniging van Vrienden van de Stichting Kamermuziek Deventer droeg bij in de kosten voor de arrangementen van Wijnand van Klaveren

SEIZOEN 2011-2012

Maandag 10 oktober 2011

Wiener Mozart Trio, Mozart, Arensky, Smetana

Maandag 14 november 2011

Klenke Kwartet, Harald Schoneweg, altviool, Mozart, Vaughan Williams, Tsjaikovski

Woensdag 7 december 2011

Henk Neven, bariton, **Marjolein Niels**, mezzosopraan **Hans Eijsackers**, piano, Loewe, Schumann, Wolf

Woensdag 15 februari 2012

Aleksandar Madžar, piano, Beethoven, Liszt

Maandag 26 maart 2012

New Zealand String Quartet, Beethoven, Ross Harris, Jack Body, Schubert

Woensdag 18 april 2012

Sinuet Ensemble,

Octet met o.a. Teunis van der Zwart, natuurhoorn, Dvořák, Schubert

U ontvangt de folder begin mei. Abonnees hebben voorrang bij plaatsbespreking !

Programmatoelichtingen en recensies vindt u op de website: www.kamermuziek-deventer.nl